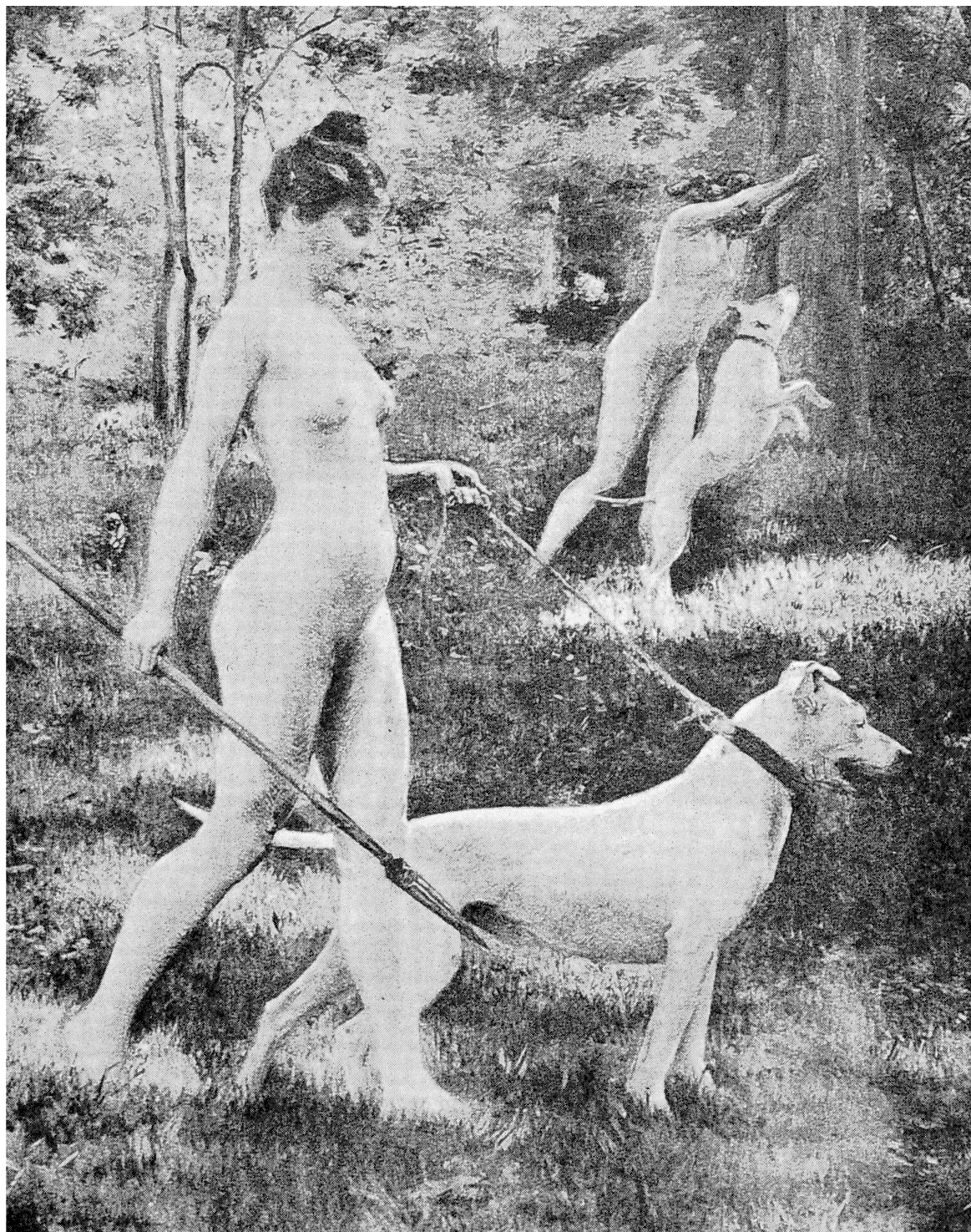

INHOUD

Inleiding	Ons te buiten	7
1	Een beestenbende	11
2	Soort zoekt soort	27
3	Ons soort dieren	45
4	De naaibaarheidsfactor	65
5	Vreemde kind'ren	85
6	Levenssappen	105
7	God en gebod	129
8	Raar is gek	147
9	A joy for ever	167
10	Met de poes naar bed	187
	Literatuuropgave	211
	Register	220

ONS TE BUITEN

Mensen houden van dieren. Een haal hier, een klopje daar, even met hun neus in die heerlijke vacht knuffelen ze ermee tot je er ja-loers van wordt. Hollandse honden worden vaker gestreeld dan Hol-landse mensen. Maar niet zo vergaand: dat ene plekje, ergens achter-onder, blijft als regel onberoerd. Zo hoog als liefde voor dieren staat aangeschreven, zo taboe is seks met ze. Wie zich hieraan overgeeft, tuimelt in een poel van verachting. Daarom wordt, bungelende pie-mels en krols gekrijs ten spijt, de erotiek van onze honden en poezen ten stelligste ontkend. Voor deze liefsten benoemen we onszelf niet tot minnaar maar tot baasje.

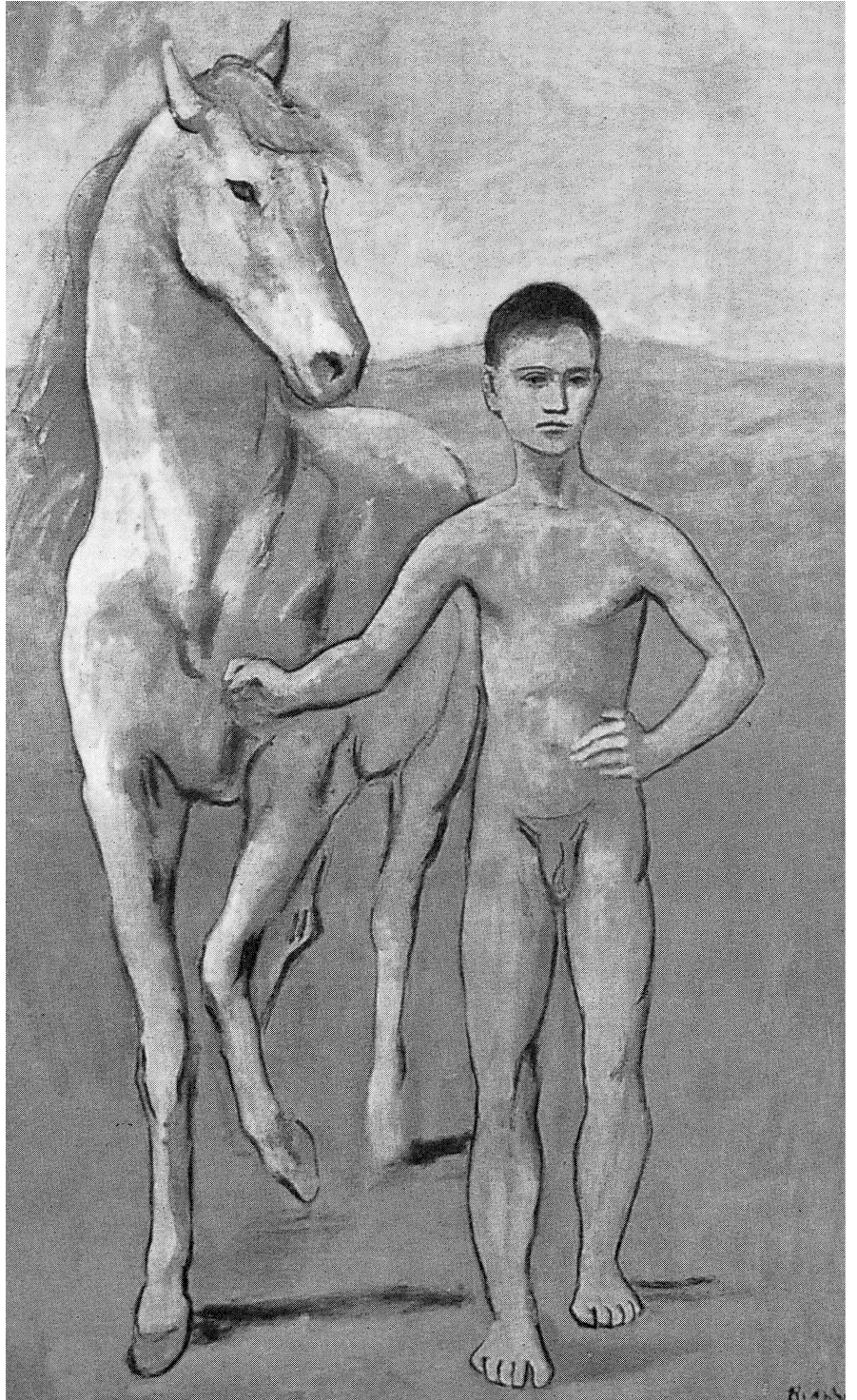
Stewart, In het bos

Al is het uiterst ongepast, het gebeurt wel: seks met dieren, de uiterste consequentie van het houden van, de liefde mét. Op de boer-derij, in het bordeel en gewoon thuis voor de open haard, maar voor-al toch in ons hoofd. De verbeelding is ons beste geslachtsorgaan. Kunst en cultuur zijn dan ook van de lijfelijke liefde voor dieren doordrenkt. Leda en de zwaan, verleidelijke zeemeerminnen, me-vrouw en meneer De Vos, stapels pornoblaadjes, het meisjespony-kamp, schuine bakken, bontjassen, mierenneukers. En nu dan ein-delijk een heel boek erover, met gegevens uit al die uiteenlopende bronnen bijeen.

Dieren onderling handhaven eenzelfde taboe op het seksueel overschrijden van de soortsgrenzen, zo mogelijk nog strenger dan wij het onze. Zie je in de natuur twee sterk verschillende dieren met el-kaar paren, dan heb je meestal niet te maken met twee soorten, maar met seksuele dimorfie. Dat wil zeggen dat mannetje en vrouwtje van een en dezelfde soort erheel anders uitzien. Zo is bij de wilde eend hij veel feller van kleur dan zij, hebben als regel alleen mannetjesherten een gewei en zijn roofvogelwifjes groter dan hun partner.

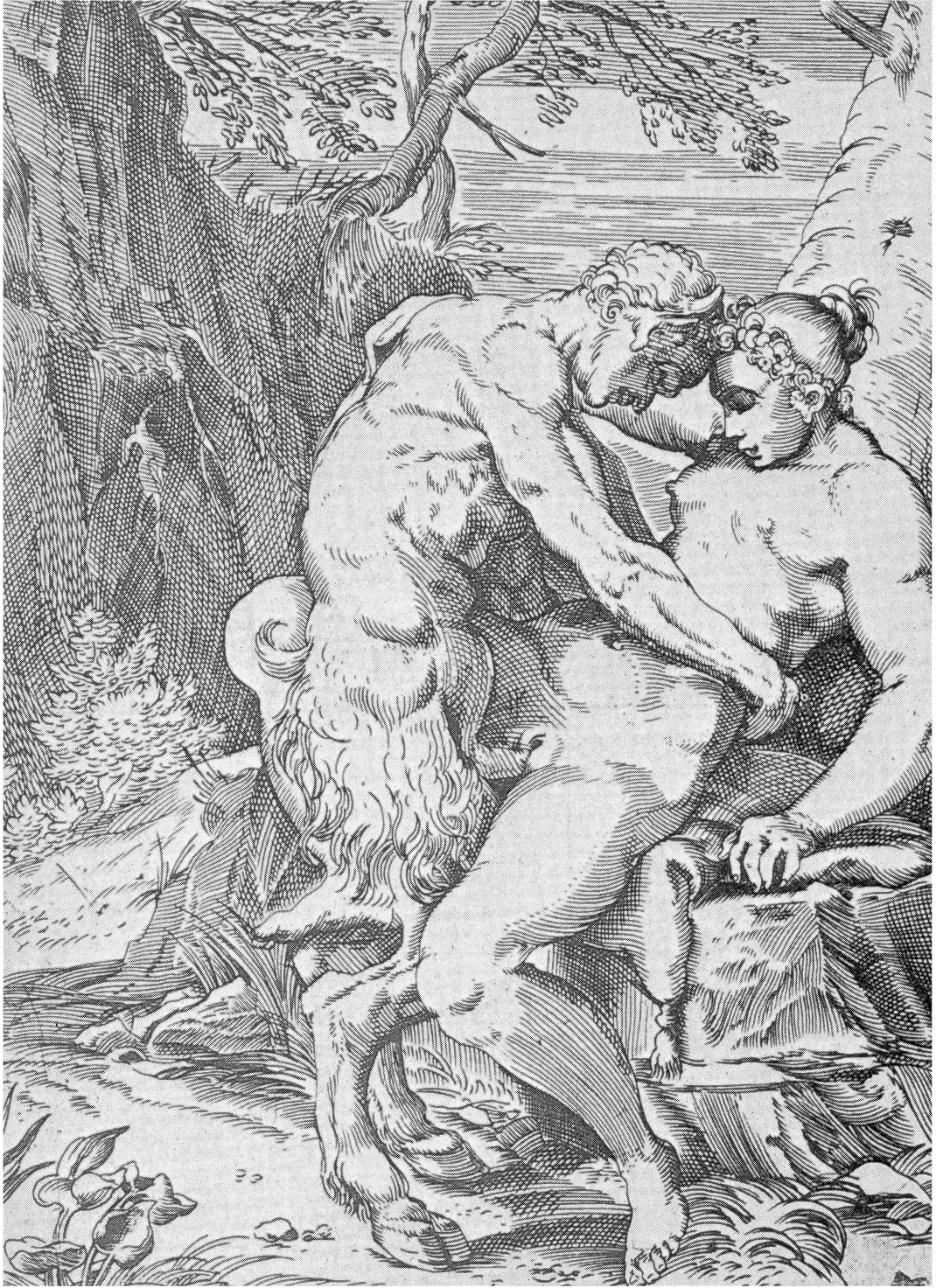
Mensen zijn maar een beetje seksueel dimorf. Mannen hebben

Picasso, *Jongen met paard*, ca. 1905

op meer plaatsen haar, vrouwen zijn beter afgerond. Voor ons jongens, destijds op de jongensschool, leken meisjes echter afkomstig van een andere planeet, zo verschilden ze in onze ogen. Vreemde wezens waren het, andersoortigen; de meisjesschool een paar straten verderop had veel weg van een dierentuin. De gedachte, ooit nog eens met zo'n wezen te vrijen, had de angstaanjagende kwaliteit van bestialiteit.

Tegenwoordig, met al die gemengde scholen, zal het verschil minder lijken, maar er blijft een kloof gapen, met behulp van lippenstift en leren jasjes nog verwijd. Seks bedrijf je per definitie met een ander wezen, of dit er nu een is van hetzelfde of van het andere geslacht, een rasgenoot of iets exotischer. Elke seksuele relatie is een overschrijding van grenzen, een inbreuk op een ander rijk, aan elke seksuele relatie hangt een vleugje bestialiteit. Wat heb je aan een ander als hij niet anders is? Echte bevrediging vind je pas als je je te buiten gaat.

EEN BEESTENBENDE

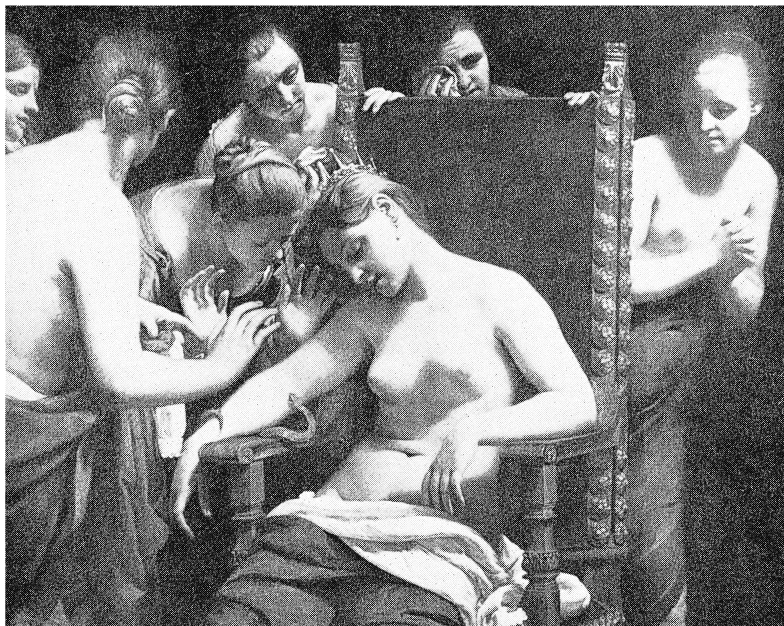
Mevrouw Klein krijgt een staart. Zomaar, opeens, een konijnestaart. Een dame maakt zich niet meteen zorgen, maar als er ook nog eens konijnneoren uit haar hoofd opschieten, gaat mevrouw Klein naar de dokter. Die verwijst haar naar de dierenarts, die alleen hele konijnen behandelt, en ook bij haar moeder krijgt ze nul op het rekest: 'Dat komt er nu van.' Er zit niets anders op, ze zal het aan haar man moeten vertellen. Snikkend laat ze hem haar nieuwe lichaamsdelen zien, klaar om haar koffers te pakken. Maar meneer Klein haalt wat lekkers en geeft haar honderd mensenkusjes. 'Ik vind je lief zo,' zegt hij. 'Je bent een heel lief konijn.'

Een heel lief konijn van Imme Dros heeft de charme van de vanzelfsprekendheid. Een mens verandert in een konijn, een konijn krijgt honderd mensenkusjes, het kan allemaal in onze cultuur, die vanaf haar oorsprong is doordrenkt van intimiteiten tussen mens en dier. Verleidelijke zeemeerminnen, koning Midas met zijn ezelsoren, grapjes over geiten en Arabieren, al die bakvissen op al die paarden in al die maneges, mierenneukers, vergeefs gekuste kikkers: nooit en nergens is de liefde voor dieren zuiver platonisch gebleven. Bestialiteit is overal – in de kunst, in de wetenschap, in de geschiedenis, in onze dromen – maar de blik wordt afgewend, het gegiechel onderdrukt. Het bloed kruipt waar het niet gaan kan, als het maar onder de oppervlakte blijft. Uit hun boeken slurpen kinderen gretig de angsten en verlangens van oude mythen en legenden, hun oudere broers en zussen maken braaf op het gymnasium hun proefwerken Grieks en Latijn vol wellustige goden in steeds wisselende beestengedaante.

Verdreven uit hun tempelruïnes, hun aanbidders door de barbaren weggevaagd, huizen de klassieke goden de laatste eeuwen in onze bibliotheken en musea, hun namen worden aangeroepen in

Agostino Carraci, *Sater
paart met een nimf*, ca.
1584

Guido Cagnacci,
Cleopatra en de slang,
ca. 1659

schouwburgen, hun gestalten zijn vereeuwigd aan het firmament. En met hen hun bestiale neigingen, soms schaamteloos openlijk, soms nauwelijks herkenbaar verhuld. Wie herkent in de kronkelende slang op het vignet van de huisdokter die mensenreddend het parkeerverbod negeert, de god Aesculapius, voor wie de vrouwen ooit met hitsend kronkelende slangen copuleerden? Hoeveel vaders zien bij de besnijdenis van hun zoon in het offer van het voorhuidje nog het offer van de hele huid door de slang, die na de vervelling als nieuw, zo uit de slangenfabriek, het eeuwige leven lijkt te hebben? Hoe is het mogelijk dat grachtenhuizen en paleizen al eeuwen vol hangen met afbeeldingen van Leda en de Zwaan bij het bedrijven van een daad waarvoor het christendom duizenden naar de brandstapel heeft gestuurd?

De laatste vraag is het gemakkelijkst te beantwoorden. Het thema Leda en de Zwaan is domweg van een verpletterende schoonheid. Bij de gedachte aan de combinatie van het goddelijke zwanedons en de mensenhuid van een beeldschone sterveling hebben schilders en tekenaars al vijftientig eeuwen naar pen en penseel gegrepen. Als er iets niet tegennatuurlijk uitziet, dan is het deze uitgelezen combinatie wel, die op een of andere manier evenmin wringt als een haas die eieren brengt, een poes op een mensenschoot, een paard met één hoorn. Daarbij zat de uitdaging voor de schilders 'em mede in de omschrijving dat Leda van 'buitengewoon grote schoonheid' was. Zo mooi was ze, dat Zeus zelf, oppergod der

L. Riésener, *Leda*

Grieken, de 'wolkenverzamelaar' uit de *Ilias*, die hemel en aarde kon doen sidderen, haar per se wilde bezitten. In de gedaante van een zwaan zocht hij, zogenaamd achtervolgd door een adelaar, een veilig heenkomen in haar schoot. Ze sloeg haar mantel om hem heen en een van de beroemdste paringen uit heel het hemel- en aardrijk kon beginnen. Biologisch was het overigens ook een van de merkwaardigste, want hoewel de moeder de mens was, niet de vogel, legde ze eieren. Twee stuks waren het volgens de overlevering: uit het ene kwam Helena, die de aanleiding voor de Trojaanse oorlog zou vormen, uit het andere de tweeling Castor en Pollux. Maar er werd ook beweerd dat Castor en Pollux zonen zouden zijn van Leda's echtgenoot, de koning van Sparta, die dezelfde nacht met haar had geslapen; het ei met Helena erin zou dan gelegd zijn door Nemesis, die zich vergeefs in een gans had veranderd om aan de geile zwaan te ontkomen. In ieder geval waren er in de plaatselijke Leucippides-tempel stukken van een enorme eischaal te zien die aan Leda werden toegeschreven.

Het lijkt een onontwarbare kluwen, al die goden, al die geliefden, al die dieren om je in te veranderen, maar er zit wel systeem in. Zeus had niet zomaar voor een zwaan gekozen. Hoef je bij de meeste vogels op de paring niet echt jaloers te worden – wat gefladder, twee kontjes die op elkaar worden gedrukt als de lipjes bij een kleuterzoen, dat gehannes om er niet meteen al af te vallen – de zwaan is een uitzondering: hij heeft een pik. Een mooie, grote pik, mooi en

groot als de vogel zelf, royaal uitgevoerd om aan elk verlangen te voldoen. In de Oudheid werd de zwaan van Leda dan ook afgebeeld als een waarlijk goddelijke, grote vogel, die haar trefzeker met haar nek in zijn snavel overmeestert. Nu nog genieten kunstkenners van de ferme belijning, terwijl biologen controleren of de penis wel, zoals dat een zwaan betaamt, naar links wijst. Afbeeldingen van de zwaan die onder Leda's rokken duikt, waren meer geschikt voor preutse tijden, al is een zwaan voor een schilder het ideale dier om met een kleine wijziging – de vleugel iets verder uitgestrekt, de rug iets meer gebogen – het hele tafereel te kuisen. De tegenstelling tussen de reine, witte buitenkant en het wellustig dier daarbinnen ontging toch niemand. 'De zwaan is wit van pluimen, maar zwart in haar vlees,' zegt het Vlaamse spreekwoord en Joost van den Vondel dichtte in *Noah*:

Zou het al zinken en vergaan,
Waar bleef de zwaan?
Waar bleef de zwaan,

De zwaan, dat vrolijke waterdier,
Nooit zat van kussen?
Geen wat'ren blussen
Haar minnevier.

Al voeren de doopsgezinden hem in hun vaandels en pronken wasmiddelenreclames met zijn onovertroffen zuiverheid, in de ogen van de goden is de zwaan wat hij is: de stier onder de vogels. En het is dan ook als stier dat Zeus geliefden als Europa benaderde als hij het bij zoogdieren onder elkaar wilde laten.

Als je de afbeeldingen van Leda en de Zwaan ziet, word je jaloers dat wij niet zulke mooie geile goden hebben. Nog in de jaren zestig werd G.K. van het Reve voor de rechter gebracht omdat hij onze god had voorgesteld als een 'éénjarige, muisgrijze Ezel' die zich door de schrijver 'drie keer achter elkaar langdurig in Zijn Geheime Opening' zou laten 'bezitten'. Hij werd vrijgesproken, maar zijn god zelf kent in de bijbel minder genade: 'Al wie bij een beest ligt,' staat er in Exodus geschreven, 'die zal zekerlijk gedood worden.'

Toch is ook de god van de christenen ooit net als Zeus in de gedaante van een vogel afgedaald om een vrouw te bekennen, zij het niet als zwaan maar als duif. 'Gelijk ene duive,' leert Mattheus, kwam 'de Geest Gods nederdalen,' en Lucas is nog iets explicieter: dat de Heilige Geest 'nederdaalde, in lichamelijke gedaante, gelijk ene duif'. Dat was bij de doop van Jezus, maar ook later is de Heilige Geest als duif verschenen. In de levens van heiligen en martelaars